

Mérnökök köszöntése

• Budapest (MTI)

A hagyományokhoz híven a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) az idén is köszöntötte legidősebb tagjait, a 90 és a 95 év fölötti életkort megért mérnököket. A MTESZ budapesti székházában az MTESZ Aranyokleveles Mérnökök Köre tagjai számára bensőséges ünnepséget rendezett, amelyen az ünnepeltnek okleveleket és ajándékokat adtak át. Havass Miklós, a MTESZ elnöke köszöntőjében méltatta az idős szakemberek európai színvonalú tudományos és műszaki munkát végeztek az elmúlt évtizedekben. Alkotásaikat – az előadó szavai szerint – generációk használták és használják ma is. Az ünnepelték között jelen volt az Aranyokleveles Mérnökök Körének két legidősebb, száz évén felüli tagja, László György építőmérnök, aki az idén 102 éves, illetve Kerényi István gépészmérnök, aki ebben az évben ünnepli 101. születésnapját.

Varga József-díjak

• Budapest (MTI)

A Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Kémiai Bizottsága kibővített ülésén, az MTA székházban átadták az MTA Kémiai Tudományok Osztálya által odaítélt Varga József Díjakat. A Varga József érmet Fonyó Zsolt egyetemi tanár, az MTA levelező tagja (BME Vegyipari Műveletek Tanszék), a Varga József Műszaki Alkotó Díjat Steingaszner Pál egyetemi docens (BME Kémiai Technológiai Tanszék), a Varga József Egyetemi (BME) Díjat Sztatisz Janisz egyetemi docens (BME Általános és Analitikai Kémiai Tanszék) vehette át. Az ünnepség után a díjazottak tudományos előadásokat tartottak a hallgatóság előtt.

Tízéves a TDDSZ

• Budapest (MTI)

Alapításának 10. évfordulóját ünnepelték a Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezete (TDDSZ) tagjai Budapesten. „A TDDSZ megalakítása lavinát indított, sorra alakultak a demokratikus szakszervezetek” – jelentette ki köszöntőjében Spira György történész, az 1. sorszámú TDDSZ-tagkönyv gazdája. Az MTA Történettudományi Intézetének dolgozói 1987-ben egy szak szervezeti ülésen határozták el, hogy testületileg kilépnek és egy demokratikus szakszervezetet alapítanak. Körülbelül hívták fel a csatlakozásra a hasonló intézményekben dolgozókat. Fél évvel később 1988. május 14-én a Dohány utcai Metró Klubban ezernél is többen fizették ki a 100 forintot belépési díjat az első független szakszervezet megalakításakor – fűzte hozzá az előzményekről szólva Spira György. Hamarosan létrejött a Független Szakszervezetek Ligája és a már létező szervezetek is rákényszerültek tagjai valódi érdekképviseletének vállalására. A hatalom viselkedéséből pedig egyértelműen lehetett következtetni gyengeségére, elbizonytalanságára, tette hozzá.

Tanulmányi pontok a felsőoktatásban

Új „időszámítás” kezdődik

Szóbeli vizsgára készülő diákok. A kredit nem váltja fel az érdemjegyet. (Fotó: Schmidt Andrea)

Négy év múlva a teljesítménymérés új rendszere lép életbe a felsőoktatásban. A kormány által elfogadott kreditrendelet szerint a tanulmányokban való előrehaladást pontokban mérik majd. Ez lehetővé teszi, hogy a diák úgy lépjen át egyik intézményből a másikba, hogy az addig megszerzett ismeretei beszámítsanak a későbbi tanulmányaiba. A rendelet alkalmazhatóságát azonban egyes pontokon többen kételkedésben vonják. A kreditrendszerrel három szegedi intézmény képviselőjét kérdeztük.

A felsőoktatási intézményekben 2002 szeptemberétől tanulmányi pontrendszert (kreditrendszert) kell bevezetni a kormány nemrégiben elfogadott rendelete szerint. Ez azt jelenti, hogy az oklevél megszerzéséhez minden egyetemen, főiskolán meghatározott tanulmányi munkaórát, illetve ennek alapján számított tanulmányi pontot (kreditet) kell teljesítenie a diáknak. Az országosan egységes rendszer az európai tanulmányi pontrendszerhez is illeszkedik, így lehetővé teszi a határokon belül és azon túl az intézmények közötti átjárhatóságot. Az országos rendszer szerint harmadik tanulmányi munkaórát kell teljesíteni egy kredit megszerzéséhez. Ebben nemcsak az intézményben az előadásokon eltöltött idő, hanem az egyéni tanulmányi munka is beleszámít. A művelődési tárca 2000 áprilisáig a képzési követelményekben határozza meg majd meg, hány kredit kell egy-egy szakon az oklevél megszerzéséhez. A rendelet szerint egy tanévben összesen hatvan tanulmányi pontot kell teljesíteni. Főiskolai diplomát csak az kaphat, akinek legalább 180, egyetem pedig az, akinek 270 kreditje van. A tanulással töltött időt elsősorban érvényes vizsgákkal lehet igazolni, de az országos rendszer azt nem veszi figyelembe, ki milyen érdemjegyet szerez.

A rendeletről

• Munkatársunktól

Részletek a kormány 90/1998. (V. 8.) számú, a felsőoktatási tanulmányi pontrendszer (kreditrendszer) bevezetéséről és az intézményi tanulmányi pontrendszerek egységes nyilvántartásáról szóló rendeletéből.

„8. § (1) Az intézményi tanács – a tanulmányi és vizsgaszabályzat részeként – [intézményi] kredit szabályzatot (...) készít. Az intézményi kredit szabályzatot és annak mellékleteit: a tanulmányi pontrendszer alapján megszervezett oktatás feltételeinek meglétéről szóló nyilatkozatát; az általa hazai és külföldi intézményekkel megkötött tanulmányi pontok (...) egyenértékűségére vonatkozó egyezményeit megküldi a Művelődési és Köznevelési Minisztériumnak.”

„13. § (3) 2000. november 1-jéig valamennyi felsőoktatási intézménynek el kell készítenie az e rendelet 8-9. §-aiban előírt szabályzatot és mellékleteit tervezetét (...).”

„13. § (5) 2002. szeptember 1-jével a képzést valamennyi felsőoktatási intézményben tanulmányi pontrendszerben (kreditrendszerben) kell meghirdetni.”

Az egyetemek, főiskolák az országos tanulmányi pontrendszerrel eltérhetnek, ez esetben azonban meg kell határozniuk, az országos és a saját rendszerük közötti átjárhatóságot, a diáknak nem kell feleslegesen beiratkozni alacsonyabb szintű évfolyamra csak azért, mert például néhány kurzust nem teljesített abban az intézményben, ahol addig tanult. Seres László szerint ezáltal spórolhatnak az adózók pénzével. A főigazgató helyettes úgy véli, az egyetemek és főiskolák közötti átjárhatóságot megnehezíti, hogy az egyetemeken egy szakos, a főiskolákon két szakos képzés folyik, és emiatt eltérő teljesítményeket követelnek a diákoktól. A kredit számítás szempontjából az intézmények csak akkor tudnának alkalmazkodni egymáshoz, ha az egyetemek visszatérnének a kétszakos képzésre.

A kredit bevezetésével a klasszikus szemeszterrendszer megszűnik – mondja Homoki Nagy Mária, a József Attila Tudományegyetem oktatási rektorhelyettese. A tantárgyakat továbbra is félévenként hirdetik meg, de a hallgatónak ez csak annyiban jelent kötöttséget, hogy bizonyos tantárgyakat akkor vehet fel, ha másokat

már teljesített. A diák eddig a tanuláskor figyelembe vette, hogy milyen jegyet szeretne kapni. A kreditrendelet csak azt írja elő, hogy a kurzusokat érvényesen le kell zárni. A kreditből nem tűnik ki, hogy a vizsgákon milyen jegyet kapott a hallgató. Ez kizárólag a diploma minősítésében fog megjelenni. A kredit számítás alapja a tanulmányi munkaóra, amely nemcsak az előadásokon, hanem például könyvtárban eltöltött órákat is magában foglalja. Ez rákényszeríti a hallgatót az önálló munkára, de a rektorhelyettes nem tudja, hogyan határozzák meg azt, hogy egyes tantárgyak milyen mértékű könyvtárhasználatot igényelnek. Továbbá a könyvtárakban nincs annyi férőhely, hogy valamennyi hallgatónak lehetőséget biztosítsanak az önálló munkára.

Varga Tibor, a SZOTE Általános Orvostudományi Karának oktatási dékánhelyettese szerint az orvostan hallgatóknak hazánkban kevesebb lehetőségük van átjárni más intézményekbe, mint külföldön, mert szinte egyáltalán nincs átfedés az orvos- és egyéb egyetemeken oktatott tantárgyak között. Például az orvosi biológia sem ugyanolyan, mint amit egy természettudományi karon tanítanak. A hazai négy orvosegyetem egyenértékűsége viszont a kreditrendszer nélkül is biztosított. A tanulmányok kreditalapú nyilvántartása – a dékánhelyettes szerint – hosszútávon egy olyan jellegű képzés bevezetésének a lehetőségét teremti meg, amely egymásra épülő alap-, preklinikai és klinikai képzésből áll. A hallgató addig nem léphet egyik szintre a másikra, amíg az adott szintnek megfelelő kreditet meg nem szerezte. Azt viszont a diák dönti el, hogy egy-egy szint tárgyait és vizsgáit időben hogyan osztja be. Így akár tovább is járhat egyetemre, de az állam a kreditalapú nyilvántartásban is megszabhatja, hogy mennyi tanulmányi időt finanszíroz.

Hegedűs Szabolcs

könyvespolc

A rózsá neve

Umberto Eco, a bolgna tudományegyetem szemiotika professzora eredetileg tanítványait akarta megtréfálni, ám végül a világot csapta be alaposan. A Rózsá neve című regényét – mely az Európa Kiadó jóvoltából ismét megjelent magyarul – ma is kriminek, méghozzá nagyon izgalmas kriminek tartja a közvélemény, sőt ilyen értelemben készíthetnek egy (felejthető) amerikai filmet is belőle. Végül Ecónak hosszú magyarázkodás és esztétikai fejtegetések után sikerült az írástudókkal elhítenie, hogy a világ egyik legsikeresebb regénye egészen más, mint aminek látszik.

Dehogy akart Umberto Eco kikapcsolódásul detektívregényt írni: A rózsá neve borzongató érzését amúgy sem a szerzetes sorozatgyilkosságok adják, hanem a görögös és latinus kultúra, amely évszázadok titkait rejtette el a hozzáértő frásztudók elől.

Ez a regény azért lehetett akkora siker, mert az európai elme két évezred alatt egyé vált a kereszténységgel. A niceai zsinat óta a keresztény szellem legnagyobb gondolkodói eretneknek nyilvánították, mert kfváncsiak voltak a gyökereikre.

Nemcsak a bibliai, hanem a szellemi gyökerekre is, amelyek számukra nem feltétlenül a Názáreti Jézust jelentették, hanem sokkal inkább Platont és Arisztotelést, hogy némely ki-jelentésük túlságosan modern, holott az idézett kijelentések mindegyike XIV. századbeli volt.

Ez a könyv egyik legérdekesebb része, mert rájövünk, hogy ha sikerül az elválttól elválasztani az örökkévalót, akkor arra is rájövünk, hogy van egyetemes gondolat, még ha Arisztotelész Poetikájának második könyve a valóságban nem is került elő. Íme Umberto Eco regény-álarca. A sznob szerző-olvasó viszonyból nézve eléggé gonosz álca, amellyel kapcsolatban Eco szinte szóról szóra azzal mentette magát, amit Apollinaire állított az Égővről, miután Cendrars egyik verse nyomán plágiummal vádolták: „Arra jöttem rá, hogy a regénynek első fokozatában semmi köze a szavakhoz”.

(Umberto Eco: A rózsá neve; Európa Kiadó)

Panek József

Diákköri konferencia

• Munkatársunktól

A JATE Természettudományi Karán április 21. és 28. között hat szekcióban tartották meg a Tudományos Diákköri Konferencia helyi tavaszi fordulóját. A hat szekcióban összesen hetven előadás hangzott el, többségük magas színvonalon, melynek köszönhetően a zsűri csaknem valamennyi előadást javasolta a jövőre sorra kerülő XXIV. Országos Tudományos Diákköri Konferencián való részvétellel.

Kiemelkedő teljesítményükért a következő hallgatók részesültek első díjban: kémiából Jakab Éva V. évf. vegyész, Siska Andrea V. évf. vegyész, Fülöp Lívya IV. évf. vegyész, Keresszegi Csilla IV. évf. vegyész; ma-

telen mindenhatóságába, melynek a világ rendje semmi. És azután rájönöd, ha ügyes vagy, hogy hogyan is húztalak be a csőbe, elvégre én minden lépésnél szóltam neked, figyelmeztetlek, hogy a kárhozatba viszlek; csak hát az ördögi paktumokban épp az a szép, hogy az ember úgy írja alá őket, hogy nagyon is tudja, kívül paktál. Mi másért érdemelné ki a poklot?” Mindezt Kirkegaard sem fogalmazhatta volna meg találóbban a Csábító naplójában, pedig ő igazán eredeti módon, saját menyasszonya által próbálta ki ugyanezt a metafizikai okfejtést.

A rózsá neve remekmű. Nincs jobb szó rá. Egyrészt elképesztő, hogy ez az alapjában nehéz és vaskos kötet ilyen áttűtő sikert aratott bestsellerként is, másrészt pedig Eco a legkülönbözőbb olvasmányélményeit volt képes úgy belevinni a regénybe, hogy onnan csak amúgy sem a szerzetes sorozatgyilkosságok adják, hanem a görögös és latinus kultúra, amely évszázadok titkait rejtette el a hozzáértő frásztudók elől.

Ez a regény azért lehetett akkora siker, mert az európai elme két évezred alatt egyé vált a kereszténységgel. A niceai zsinat óta a keresztény szellem legnagyobb gondolkodói eretneknek nyilvánították, mert kfváncsiak voltak a gyökereikre.

Nemcsak a bibliai, hanem a szellemi gyökerekre is, amelyek számukra nem feltétlenül a Názáreti Jézust jelentették, hanem sokkal inkább Platont és Arisztotelést, hogy némely ki-jelentésük túlságosan modern, holott az idézett kijelentések mindegyike XIV. századbeli volt.

(Umberto Eco: A rózsá neve; Európa Kiadó)

Panek József